

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:			
Helyben:		Vidékre küldve:	
Egy évre	10 kor. 5 fill.	Egy évre	10 kor. 5 fill.
Fél évre	5 " "	Fél évre	5 " "
Negyed évre	2 " 50 "	Negyed évre	2 " 50 "
Egy hónap	1 " "	Egy hónap	1 " "
Egyes szám ára 4 fillér.			

Felolós szerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Árnyosított sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször ismételt hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden szöveg 4 fillér.

TÁVIRATOK.

Királyunk elleni merénylet terv.

A „Debreczen” eredeti távirata.

Budapest, márcz. 25.

Luitpold regensherceg nyolevan éves születésnapjára, amint tudjuk, királyunk e hó 12-én Münchenbe utazott. Az ünnepségek programjában, a második nap délutánján sétakocsizás szerepelt. — Ő feléje azonban ebben nem vett részt. A lapok akkor csak konstatálták az eseményt, kommentárral azonban nem kísérték. A Münchener-Nachrichten tegnapi száma most azt a felülműt keltő hírt közli, hogy a regensherceg ünnepeltetésekor rendezett sétakocsizásban királyunk azért nem vett részt, mert a rendőség értesítette, hogy Münchenbe két anarchista érkezett, kik ellene merényletre készülnek. Ilyen körülmények között ő felsége a sétakocsizástól visszalépett és még az nap este elutazott Münchenből.

Vasbot és revolver egy közgyűlési teremben.

A „Debreczen” eredeti távirata.

Szabadka, márc. 25.

A múlt év szeptember 30-iki közgyűlésen kínos jelenet játszódott le a közgyűlési teremben. Mamuzsics Lázár polgármester és Mamuzsich Ágoston ügyvéd (unokatestvérek) városi bizottsági tag között.

A város költségén megfestetett polgármesterek arcképéről volt szó, a mikor Mamuzsich Ágoston gúnyos megjegyzéseket tett a polgármesterre, mivel utóbbit annyira felizgatta, hogy botot ragadott és ellenfele felé tartott, mire Mamuzsich Ágoston revolvért rántott elő és a polgármesterre irányította, de szerencsére a jelenlevők mindkettőt körülfogták.

Ebben az ügyben folyó évi január hó 16-ikán volt a tárgyalás a járásbíró előtt, amikor is Mamuzsics Lázár polgármestert nyilvános becsület sértés vétsége miatt 12 napi fogházra átvaltoztatható 240 korona fő és 3 napi fogházra átvaltoztatható 60 korona mellékbüntetésre, életveszélyes fenyegetés által elkövetett közcsend elleni kihágás miatt 80 korona fő és 20 korona mellék bünte-

tésre ítélte. Mamuzsich Ágoston közcsend elleni kihágás miatt 15 napi fogházra átvaltoztatható 300 korona pénzbírságra ítéltetett. Fellebbezés folytán az ügy a törvényszékhez került és a fellebbezési bíróság ma d. e. tartotta a tárgyalást Marián Miklós törv. bíró elnökl. te alatt.

A fellebbezési bíróság elnöke mintegy másfél órai tanácskozás után hirdette ki az ítéletet, mely szerint az első bíróság ítélete helybenhagyatott. — Mindkét fél semmisségi panaszt jelentett be.

Hajó összeütközés a vliissingeni kikötőben.

A „Debreczen” eredeti távirata.

Budapest, márc. 25.

A múlt éjjel az Ausztriából jövő Chemnitz német gőzös, mint táviratozzák a Tay angol gőzössel a vliissingeni kikötőben összeütközött. A Tay elsüllyedt. Két embert mentőcsónakon megmentettek, a többi legénység sorsáról nem tudnak. A Chemnitz Vliissingenben maradt. Újabb jelentések szerint a Tay és Chemnitz gőzösök összeütközése alkalmával az előbbinek negyven embere vízbefúlt; hármat megmentettek.

A burok szabadságharca.

A „Debreczen” eredeti távirata.

Budapest, márc. 25.

Brüsszelből jelentik: Krüger ismerőseinek kijelentette, hogy a burok nem fogadhatják el az angolok föltételeit, mert elfogadásuk egyértelmű volna a bur államoknak Angliába való bekebelezésével. Ha Botha elfogadta volna a délafrikai kérdésnek ily módon való megoldását, úgy ezzel elárulta volna nemzetét.

Budapest, márc. 25.

Londonból jelentik De Wett északi Transzváalba ment s elrendelte, hogy az oránzi kommandó visszajöveteléig ne válasszák semmiféle harci akcióra. De Wett tíz nap múlva újra kommandójánál lesz.

Az angol reggeli lapok jelentik Fokvárosból tegnapi kelettel, hogy De Wett Tenekalnál két ágyut ásott ki a földből, amelyek azelőtt Prinslop parancsnoké voltak.

Magyar ember fizess!

Van-e széles hazában valaki, aki szükségét érezné annak, hogy az ország 40 millió kor. költson új ágyukra?

Szavazzunk! Mert nem hiszem, hogy a 20 mill. magyar alattvaló közül akadna száz ember, aki e költségére rászavazna — természetesen a kormányparti képviselőkön kívül, mert ezek egytől-egyig érzik az ágyuk beszerzésének szükségét.

Hogy bolond költség lesz, azt mondanunk sem kell, mert nem jegyezte még fel a történelem, hogy a közös hadseregnél valami okosat gondoltak volna ki valaha. A világ más hadseregeinek acélágyúinak, de Bécsben azt jobban tudják, hogy milyen lesz az ágyú. Ott a két ország számtalan millióinak árán Uchatius bronzágyúkkal látták el a közös hadsereget. Most már a bronz nem jó.

Azt nem kérdezi senki, hogy van-e rá pénz? Hogy is ne lenne? A magyar kormány olyan szép költségvetéseket szavaztat meg, amelyekben elrejt vagy 30—40 millió kor. többletet, a melyek a zárszámadásoknál előbukkannak. Végtelen jólétben kell hogy legyen ez az ország, amely oly könnyűséggel fizeti adóját, hogy a kormány csak 30 ezer k. többletre számíts az adóvégrehajtás végén kiderül, hogy 30 mill. kor. többlet van.

Ha pedig ennyi pénz nyomja a magyar ember zsebét, miért ne szereznék meg az ország azt az élvezetet öreg királyának, hogy új ágyukat ajándékozzon annak a cifra hadseregnek, a mely magyar lehetne, ha egy kis nemzeties jó akarral értelmeznék a törvényt, de nem magyar, mert a legfelsőbb hadur jónak látta, hogy más nyelven beszéljen a hadsereg. Németül beszélnek a mi dicső védelmezőink, a kiknek védelme sohasem volt nagyon hathatós a háborúk nehéz napjaiban.

A kettős birodalomban csak egy hivatalos nyelv van: a magyar, de azért a közös hadsereg mégis a szomszédos német császárság nyelvét beszéli, azért, mert valamikor, mielőtt még ki nem verték onnan, a német konföderáció tagja volt az osztrák császárságnak. De ez már régen volt, Németországhoz nincs már semmi köze az osztrák császárságnak, azért mégis németül beszél a közös hadsereg.

Ennek a németül beszélő, császári osztrák zászlót hordozó hadseregnek kell nekünk ismét 48 milliót ajándékozni, ágyuk alakjában, a melyek jók lesznek vagy tíz évig, tíz év múlva pedig ismét előáll valami generális és talál fel valami újat, az ország pedig fizeti.

Egyébiránt nemcsak a közös hadsereg, hanem a magyar kormány is azt hiszi, hogy az ország pénze olyan, mint a Csáky szalmája.

Ime, most tárgyalják pl. az Adriai tengerhajózási társaságnak újabb tíz évre szóló államsegélyezés ügyét. Az állam segélyezi a társaságot, a mely részvényeseinek 11 százalék osztalékot ad. E részvényesek pedig Bécsben élnek, ott el is költik a magyar állam segélyezése révén szerzett óriási jövedelmét: amely azért óriási, mert a pénzpiacra 14 százalék óriási kamatot képvisel amihez úgy alkalmazkodik a pénzpiac, hogy a részvények eredeti ára több mint megkettőzödik: ez is természetesen a Bécsben élő és híző osztrákok javára.

De a magyar azért csak fizet. Boldog ország ez a Magyarország! Mindenne van pénze, csak a mindennapi kenyerre nincs.

Kossuth Ferencz.

A debreceni vöröspántlikások

Szell János honvedhadnagy emlékiratai.

Közlő: Dr. Szell Kálmán.

V.

A Winkler-féle bogyártól neveztem én gyakran egész éjen át az Aradra hulló go-

Tollrajzok a régi Debreczenről.

Papíra vetette: Zoltai Lajos.

(Folytatás.)

Kévszel halála előtt ő is tul adott a Borbély-Baranyi féle osz házon. 1784-ben azon az aron, ahogy ő vette, eladta Készmárki Sámuel özvegynek Kenez Konyari Annának, akitől 1789-ben Riekl József vette át ugyanezen 3000 frton, aki 1000 frttal tartozott a Baranyi örökösöknek, Riekl József utódai után 1836-ban Mannó József volt a ház ura. Talán ő tőle vette meg Svéties Matyas kereskedő. Özvegye pedig a hetvenes években, másik piac utcai (most Szediák Vamos) házával együtt — rom. kath. zarda es nevelő intézet alapjául hagyta. Eze az alapítványe jelenleg is.

A Dreher sörösarnok udvarán 1672-ben Györi Ferencz kőházát találjuk, amelyet 1690-ben Debreceni Takács István kadas utcai házával cserélt el 380 ftot megtoldás mellett. 1723-ban többen gazdalkodtak benne. Takacs Istvanné successori, köztük Szencsi Pál vasas. Nem tudtam biztosan eldönteni meg, vajon e ház rész-birtokosaiul tekintsem e, az adókönyvekben es egyéb conscriptiókban említett Váradlakatos Györgyöt (1731) Dr. Ben-

lyök záporát, valami meglepő látvány az éjjel a légben tüzkigyónként félkörben repülő s magából tüzesszíkkrakat okádó gránát golyókat lantni, melyek legnagyobb része oly rossz volt — szerencsére — hogy már a levegőben robbant szét. Vagy ha leesett is a kövezeten gyuanyagra nem talált. A lakosság az egy havi folytonos ágyuztatáshoz már annyira hozzászokott, hogy teljesen közönyösen vettek. A varbeliek golyói gyakran hullottak előrségi helyünk felé is, melyről tudomásunk volt: de kárt nem tettek.

Egy napon az ellenség néhány gazdátlan esonakot igyekezett hatalmába keríteni, mit emberünk észre veve el akartak venni, egy kisebbszertű esatározas fejlődött ki ebből, melyben egy ellen lelövetett.

Október 15-én a csapat első százada a városi erdő felől eső Mariássy szállása elé kirendeltetvén, még azon éjjel szekerekkel elutazott, mi sem tudtuk hova, másnap déltan 2 orakor ugyanazon helyre álltattunk s az est beálltával előfogatokra ülve megindult a szarad. 9 óra tájban a var barna falai mellett elhaladva a legnagyobb esendben szinte észrevétlenül elhagytuk Aradot, s a hajnal bíbor fényében a varioronyhoz hasonló radnai kettős torony egyházat pillantunk meg. Szekereinkről leszállva a Marosra hidakon átkeltünk a hajdan erős varad diészkő Lippára.

Lippa olah es raez lakosai gyűléssel felve fogadtak, magyar es nemet lakói hazafias örömmel láttak megerkezésünket, hova első századunk előtte való nap megerkezve lecsihapította azok égo boszuvágját. A város megszendelőseiből hazafele menve egyik utca sarkon 5 darab 6 kros pénzdarabot találtam dominó játék ötóseához hasonlóan elrendezve, ezeket felszedtem amnyival is inkább, mert titkos jelnak gondolva az ellenséges kemek részéről. Két napon keresztül temerdek felkelő érkezett Bekes es Csanád megyéből, kik szekereiken élelmi szereket hozva magukkal a Maros parton táborba szállottak.

October 19-én csapatunk az indulásra keszen állott, a Maros-parti zápos tabor Zuries Ferenc kapitányunk által rendeztetett

Isik Matyást (1739) Várad i Györgyvet (1741) Hunyad i Janost es Eszenyi Janost (1775) nemkülönben híres, nemzetes indos Kazai Sámuel patikáriust, korának egyik legszorgalmasabb könyvgyűjtőjét, aki ugyanezen 1770—1783 körül lakott ebben a házban, esetleg az eszakról szomszédos Baranyi udvar mais külön álló házában, mindazon által Jokainak már többször idezett regénye, a XVIII-ik század legelejen szerepelteti Kazait, a mit poetica licentianak szivesen meghöcséhatünk.

A tíz görög háza.

Jókai esodalatos fantáziája az Egetvivó asszony regényének első színterén ama tíz görög házat választotta, kik évi 1000 frt. súlyos fejadótól sem riadtak vissza, esakhogy kereskedői élelmességgel állandó versenyre kelhessenek a hasonlóképen kalmár szellemű debrecenieikkel. A költő Ungvári Sámuel uramat, Baranyi Miklós apósát nevezi az utolsó görögnek, aai, esakhogy egyetlen leánya jövőjét, boldogságot biztosíthassa, dus vagyonát megmenthesse leánya s veje számára, elhagyta melőle már kidőlt társainak, el apáinak vallását es lön kalvinistává. A tíz görög piac-utcai nagy kőházak falairól tehát eltűntek az orthodox szentek képei; — de az udvar belsejében berendezett népes szövő műhely azután is busásan jövedelmezett es sok

miért is ezen csapat, mely különben is az aradi hadparancsnokság alatt állott, seregünk jobb szárnyát képezte. A szekerek hátrahagyásával megindult a tábor, mely mintegy 7000 főre szaporodott, de a népfelkelők fegyver nélkül fustélyokkal, dárdikkal s kaszalandsákkal voltak ellátva. Neudorfon keresztül Tranan sváb faluban megpihenve, majd Gutbrunn sváb falun keresztül Schöndorf falu alá érkezünk késő éjjel, mely hirtelen lángot vette csapatunkra kísérteties fényt vetett. Kémszemlére küldött szakaszunk azon eredménnyel tért vissza, hogy az uhánusok előrsé most távozott el a faluból. E közben a mieink egy menekülő sváb szekeret vevőnek üzőbe, lövésekkel követve. E lövések egyike a szekeren ülők egyiket a jagatásból következtetve eltalálta. A falu felgyújtása miatt 4 vállalkozó a faluba bemenvén a jegyző, pap es bíró elfogatása végett, azok hosszas elmaradása nyugtalanságot keltett, miért is szakaszommal én küldtettem be az égő, de senki által nem oltott faluba.

A papot es jegyzőt elfogatva s még néhány gyanus embert összeszedve a falu alatt álló sereghöz kísértettem, a bíró azonban elszökött. Visszaudulva a mieink puská tüzeléssel üldözték a felénk közelgő s már fentebb említett sváb szekeret, miért is emberemet a hid alá rendeltem s követ által tudósítva a mieinket, hogy a tüzelést szüntessék be, szakaszommal visszaérkeztem. A foglyok váltomasából kiderült, hogy a faint a bíró parancsára gyűjtöttak fel, mely jeladásul szolgált a varbelieknek. A tűz esilapodása után hajnalra Engelbrunn Augyalkut vagy Kis-Falud innenű oldalára érkezve, esata rendben vonultunk a falu tulso, várfelől oldalára s csak akkor bántunk el, hogy mily közel vagyunk a várhoz, szinte alatta. Itt kissé megpihenve 3 töltesből álló keszletünkhez még 12 patronot kaptunk. Egy szakasz önkentes s egy század bekési nemzetőr kepezte a jobb, ugyanannyi a bal-szárnyat, a centrumot pedig másfél század önkentes s számba sem vehető nemzetőr a széles egyenes utcán állva fel. A középre jutott egyetlen 6 fontos ágyunk is.

szegény, ügyes kezű debreczeni leány kereste meg abban a kenyeret.

Nos hát itt vagyunk a tíz görög nevezetes háza előtt. Vagyis csak a házak helye előtt.

Mert a nagy kőházak házat, ha ugyan kőházakon nyugodott, régen esakányok hánytak szét. Az ott felhalmozott kőesekből sem maradt csak egy himródó is. Par évvel ezelőtt a Csának, előbb pedig a Dragota Csorbá család háza volt ez. 1663 1672-ben Tolnai János a telek birtokosa. (Talán ugyanazon Tolnai János, aki Piac-Cegléd utca sarán is házbirtokos volt.) — Mindjárt azután kerülhetett Ötvös Miklós kereskedő kezére. Szücs István külön fejezetben foglalkozik ama hosszú küzdelemmel, amelyet a város es a befeszkelődő görögök az állandó letelepülés felett folytattak. Végre 1674-ben sikerült a görögöknek megszerezniök 1050 frton Ötvös Miklós piac-utcai házat. Szücs István nem jelöli meg a ház fekvését. Én tehát most kiegecsitem ezzel az érdemes történetíró adatait.

A város közönsége sohasem tudott megbarátkozni a jövevényekkel, aminek okát gazdasági es vallási érdekekben kell keresnünk. 1696-ban királyi beleegyezéssel ki is szorította őket a tanács a városból. Házaikat magához váltotta. Az erről szóló szerződést a titkos levéltár őrzi. A közlevéltárban én

Embereink a lakatlan házak élelmi szereit rakták szekerekre, midőn a csatazaj s agyudörgés mindenkit helyére rendelt. Ugyanis már mintegy jó órával előbb a vár felől két uhlánus jött egészen a falu alá, homman csapatunk megérkezése s rájuk tüzelése sebes vagtatással kényszerítte őket a várba menekülni. Alig egy óra múlva a Szent-Miklós alatt szemünk láttára fejlődött uhlánusok fellepként rohantak csapatunk jobb és bal szárnyára, midőn kivált bal-szárnyunkra tetemes tulerő nehezedyén, szakaszommal azok segélyére rendeltetek. Pár pillanat múlva ott termének az uhlánusok is, melynek ellenében csupán gyalogosokból álló csapatunk tömeget formálva jól irányzott lövésekkel az uhlánusok rohamát visszavonulásra kényszerítette. A jobb szárny nem bírván az erős rohamot visszatartani a falak alá visszavonult, miközben Szecsey Ferencz káplár halálra vagtatott. De az uhlánusok itt kényszerültek visszafordulni. Ujabb rohamuk bekeríteni igyekezett bennünket, vakmerően belovagolva tömegeink köze. Ez ujabb roham elől csapatunk a hata megett levő palánk kerítés védelmére támaszkodva heves tüzeléssel irtotta az uhlánusokat. Egyik uhlánus pika szurása elől a palánkon atugrani készülvén, köpenyem szárnyat keresztül furta s én a földre zuhantam, jobb tenyeremet is átütve hegyes dsidájával. Mire bajtársaim felve a szeltaposastól a ramronanókat leföldödzötek. A megharmadot palánkkerítés védelme alatt harminc halott hátrahagyásával másodsor is kudarcot vallott az ellenség, reszünkről Sz. Toth Miklós s egy ismeretlen nemzetőr lett az ellenség áldozata. A jobb szárnyon hasonló eredménnyel, de kevesebb veszteséggel menekült meg az ellenség.

Ennyi sikertelen próbát után feldühösödven az ellenség vezére Blomberg harmadszor is és ujabb rendezettebb csapatot küldött rank. Ket szárnyon a lovasságot, közzep Leiningen Salkovics gyalgoságot 3 agyval erősen tüzelve, melyre egyetlen agyunk csak gyeren tudott felelgetni, vegre is egy küllője kiütetvén a városba bevonulni volt kénytelen.

Folyt. köv.

ide vonatkozólag csak ennyi feljegyzést találtam: „1698. Ötvös Miklós háza-felének harmadrészevel megkínálja a várost Kellési István”. (Feltűnő, hogy az egykorú források csupa jó magyar hangzású neveket adnak ezeknek az idegen nyelvű, idegen vallású kereskedőknek: Görög Miklós, Kellési István stb.) A görögök hazának utolsó részét is megvette tehát a tanács 235 frton.

1692. még görögök laktak benne. Később Czeglédi P. vásáros tanácsbeli polgár szerezte meg.

1731—41-ben az ő nevében, 1758-ban pedig az özvegye nevében áll. 1775-ben Villás Pálné, 1783-ban Richter Fridrik festő a gazdája.

Canakház, Hungária, a szomszédos házak emlékeztetés a Doboziakról.

A fotografusok, akik ltképek és anizksz kartyak kiadásával foglalkozó vállalatok részere dolgoznak, különös előszeretettel szegeznek gépjöket ama a három két emeletes ház felé, amelyek Kadas-utca jobb és bal sarkát ékesítik. Mindegyik jó izlésű, ujabb kor alkotása. Gimnazista és theologus éveimből, mikor még engem is hitegettek abraudok, remények, magam elébe képzelem Baum Miksa 27 krajcáros bazárját egy elült öeska házból s a kapu másik oldalán, az igénytelen kis suszter műhelyét, ugyan-

Színház.

Színházi műsor:

Márc. 26-án Fedák Sára utolsó fel-léptéül **Három pár czipő**. Enekes vizjáték.

A baba.

F e d á k Sári első vendégfellépte.

Andran örökszépségű melódiában gyönyörködött telt ház az este. Annyi különö Babát (K ü r r y, Kaposi, Perényi,) régen lattunk és hallottunk már, hogy bizonyos ketelkedéssel néztünk Fedák debutirozásának hatása elé. Nos elmondhatjuk, hogy az ő Babája új volt s a legnagyobb mértékben kiváló. Csupa tűz, csupa elevenség, mely temperamentumával kápráztat és szedít. A táncá eszményi, kábitó, kárhozatba vivő. Az énekszámái ügyesek, hangja finom, csengő és hajlekony, bár kissé gyöngé. Ez azonban csak emeli a pikáns hatást. A mozdulatai természetesek, olyan természetesek, hogy sokan affektaltaknak tartották azokat. Pedig épen a könnyedség dönti meg e vélemény letjogosultságot. Hyen temperamentumot affektálni nem lehet, ez vele születik a művesznővel s nem ő produkálja a bájos természetességet, hanem ez irányítja az ő egész játékát.

Osztatlan, hatalmas diadalban volt része Fedáknak. A „Viduljon fel e ház” kuplet háromszor is megismeteltették s a harmadik felvonás után négyszer hívták a vasfüggöny elé, hol őt teljes pereig kellett hajlongania a hatalmas, a mindenkét magával ragadó tapsviharban. Fedák Sári mindig büszke lehet e diadalára; büszkébb, mint arra, mit egy budapesti premieren elérhet; mert most egy csapással egész Debrecent meghódította.

F. Kállay Lujza a szokott pompás noviceus volt. Kellemes altja gyönyörűen esengett, játéka csak egy duzzadt a tudástól és a naivságtól. Sziklai közepes Hilárius, Környei nagyon jó zardafőnök volt. Szigeti muttere meg mindig nem érte utól a Loesareknét. Szathmáry elemében volt, ugyszintén Bartha is.

ott, ahol most gránit lepesők vezetnek a Kereskedelmi és Iparbank terneibe s ahol a Debreceni riporterei szaladoznak friss és legfrissebb hírekkel a redactio felé. Ha jól emlékszem 28000 frt volt 15 évvel ezelőtt e telek ára. Veszpremi testverektől vásárolta meg az emített bank.

A piac utcai hosszú ház sorokon, le a vármegyehez, csak két olyan telket ismerek, mely 4—5 nemzedéken keresztül folytonosan megmaradt ugyanazon család birtokában. Tíkos-fele udvar az egyik, melyen a kereskedelmi és iparkamara palotája épül. Ezt 1727-ben szerezte a Dányádiaktól Tíkos István s csak néhány évvel ezelőtt váltak tőle meg az utódai. A Veszpremi éke a másik, ahol most járunk. 1662—1672-ben a gazdag Bagoly Jánosé, aki hihetőleg apósa volt Tornai Pásztor István híres tudós papunknak, esperesnek és püspöknek Bagoly Katanak hívták a feleséget, kinek sírját 1657 néhány gonosztév hiéna módjára kifosztotta. 1714-ben Déak vagy Déak Lakatos István is birtokos ezen a telken. 1727-ben Orbán alias Gombkötő Péter anyai jusson birt házbeli részét, melyet tűz emésztett meg, 204 vonás frton eladta Rimaszombati Szabó Istvánnak, aki 1730-ban Pataki Péterné Bagoly Kata gyermekei részét is megvette 100 v. frton.

(Folyt. köv.)

Az előadás gördülékenyen folyt le, a rendezés ellen semmi kifogásunk!

Bucsfellépések a debreceni színházban.

A kirakatokban és üzletekben levő piros tojások es mindenütt látható ezukor nyulak a közeledő husvét ünnepét jelzik. A husvétot megelőző a virágvasárnap, A közönséges ember életében ez a virágvasárnap semmifele jelentőséggel nem bír, az nem tesz különbséget virágvasárnap s más vasárnap között, a festett világban azonban Thália papjainak életében a virágvasárnap a legjelentőségteljesebb napok egyike. Sok színésznel új élet, új működési kört jelent. Mert e nap a színészek új évi nap!

A ránk viradó legközelebbi vasárnap lesz a virágvasárnap. S így a távozó színészek e heten lépnek fel utóljára a debreceni színpadon, e heten bucsuznak ezen a szépert és nemesért rajongó közönségtől.

A bucsufellépések sorozatát Pataky Bela nyitja meg, a ki Cyrano de Bergerac Christianjában 28-án vesz bucsut a debreceni színpadtól.

Penteken f. hó 29-én Sárosi Paula és Bödi Ella mondanak istenhozzádot közönségünknek. Bödi Ella a nagysikert aratott kedves koloratur enekesnő a „Görög rabszolga” Antónájában bucsuzik a közönségtől! A sors ironiája!

Az a művesznő, ki szép hangjával az operákban oly sok sikert aratott, s kit a debreceni közönség szép játéka miatt úgy szeretett: a legrosszabb, legháladatlanabb, egyéniségének legkevesebbe megfelelő szerepben kénytelen a debreceni színpadtól bucsuzni. Miért léptette fel az igazgató ur a kitűnő művesznőt forsz szerepeiben, a melyekben oly sok babert aratott? Miért léptette fel az operákban? Minonban, Caualeria rusticánában, Troubadurban? ha bucsuzásul a legrosszabb szerepben lépteti fel. Eleget pihentette az egész szezonban, miért nem bucsuztatja egy neki megfelelő jó szerepben. Hisz az idén alig láttunk különben is operákat? Miért bucsuztat az igazgató urhárom elsőrendű művészt egy darabban? Perényi Margit, Sziklai Miklós és Környei Béla egy darabban a Nebántsvirágban bucsuznak f. hó 31-én! Perényi Margit, a debreceni közönség dedelgetett kedvence, kit oly nehezen lát a közönség távozni, megerdemelte volna — hisz elég telt házat vonzott — hogy egyedül bucsuzzon egy darabban!

Sziklai Miklós, ki kulissza intrikák miatt kénytelen távozni, és a legméltánytalanabb bánásmódot kénytelen érezni, holott e szezon alatt ő volt a legagilisabb színész, akít mindig es mindenre lehetett folhasználni.

Környei Béla közönségünk igen kedves baritonistáját is külön kellett volna bucsuztatni.

Mindez fenyesen jellemzi a debreceni színház igazgatását és még jobban igazolja azt a helytelen, fejnélkül rendszert, a mely ezen igazgatásban rejlik. Ha nem is a távozó színészek, de a közönség elvárta volna,

az igaztótól, hogy a távozókkal szemben több figyelmet fog gyakorolni.

Meg lehet még a műsort változtatni, — tessék pl. a szerdára kitűzött Ocskay helyett Ninont, a Parasztszünetet kitűzni, hogy szerepkörükhez méltóan bucsuzhassanak pl. B ö d i Ella, K ö r n y e i.

B. Ruzsinszky Ilona Debrecenben.

Egy rég nem látott kedves művész, kit — habár idegenben van — miénknek vallunk, látogat el a jövőhéten hozzánk. A vidék legjobb s ma legelső primadonnája B. Ruzsinszky Ilona a jövő héten vendégszerepelt fog a debreceni színpadon. Két esten át lép fel, melyik darabokban, az még nincs eldöntve. Örömmel jelezzük Ruzsinszky idejövését s a közönség is szívesen látja, hogy meggyőződést szerezzen milyen körülményre vitte egekben s jatekban művészetét mióta tőlünk elkerült. Ruzsinszky jelenleg a kassai színtársulat tagja s ott aratja babérát. Legutóbb szombaton a M a r t h a operában lépett fel. Ez alkalomból a „Felső Magyarország” meleg sorokban ír szerepléséről, kiemelte, hogy buszke lehet a kassai színház, hogy olyan kiváló énekesnő vallhat magáénak, mint Ruzsinszky Ilona.

NAPI HIREK.

Bödi Ella eljegyzése.

Színtársulatunk koloratur-primadonnáját B ö d i Ella eljegyezte Dr. B a l k á n y i Endr. kerületi orvos.

Ennyi a stereotip híresem, mely váratlanul jöven méltán meglephet mindenkit. Azok, kik az ilyesmiben a rejtett, a nem látható dolgokat keresik, pikánsnak nevezhetik a hírt. Fel ora alatt az egész város erről beszél; elevenen tárgyalják a dolgot, talán rideg anyagi szempontok szerint is. Beszélnek arról, hogy egy művész távozik a színpadról; reccsenek a frazisok, hogy Thalia hajlokát felesereli a művész az Amor budoarjával, mely mindenestre kenyelesebb s kellemesebb otthon is.

De a poezist, az ideált alig kutatják nehányan. Mert barátságos legyen is a dolog, az okoskodás menete körülbelül ilyenforma. A művész deszkákon mozgott; egy értünk elő, egy nekünk elvezetett, szórakozást nyújtó lény. Hiába az előadás után csak ember ő is, olyan, mint mi vagyunk. Lehet, hogy illúziók is kötik a színpadhoz, de ez jelen esetben mellékes. Azok az esetleges abrándok szétfoszlanak hamarosan, ep oly gyorsan, a mint belopoztak szívünkbe. A fény a ragyogas után üresség marad a a lélekben, mely fajta, keserű es visszataszító.

Pedig ez a esillogas nem buborék, nem hű fény. Így csak az a közönség gondolkozhatik, mely az előadás után végez a művessel, mely csak addig élvez, míg a szereplőt látja. Nem tudja azt, hogy ha csak kenyerszeredve, csak a többiektől indítva is összeveri tapsra a tenyerét, ezzel mennyi elvezetett, nem földi gyönyörűséget szerez a művésznek. Nem tudja azt, hogy egyetlen disszonáns hang, vagy tündető mellőzés keservebb a színésznek, mint száz egyéb kellemetlenség.

Milyen bizarr dolog is ez! Egy művész megvált a színpadtól. Új életet kezd, hol nem terem, nem teremhet számára annyi

babér. A sejtelmes álmok helyén a rideg valóság, az illúziók helyén a nyugodt, a mindennapi verizmus Mérhellen fájdalom lehet az, mikor bucsuzni kell a pályatársaktól, kikkel eddig együtt éltünk. Otthagyni a testvéreket kik ezentúl szánakozással tekintenek reánk. Oh, mert a bohémorál szédítő, nem hődöl világi szabályoknak, miket hű emberek önmaguk áltatására s mások megtevesztésére állítottak fel. Ez a morál igaz természetes, mert a szívből fakadt; mely épen ezért megcsal minden avatatlant, ki kutatni meri.

Hova tövedtünk? Mi itt eljegyzési hírről számolunk be. Furesa dolog, még morálról beszeltünk. Hiszen ez nem tartozik ide. A frigyek a földön kötettek, s az ég aldását, vagy átkát az emberek idézik. Boldogság, üdv a jegyespárnák! Megelegedés, béke a kötető házasságban! Kölesönös szeretet s az emberi kor legvégső határa!

Nem, mi nem ezt kívánjuk! Ezek csak frazisok, melyek nem hatnak, mert mindenki tudja róluk, hogy csak — frazisok. Mi kívánjuk a művésznőnek, hogy nyugodtan tudja elviselni a fájdalmat, mi művészi otthona elhagyásával eri. Mert ha igazi művész volt, úgy fájalmia kell a távozt. S ha e g é s z e n, ha teljes lelkével művész volt, úgy ez otthon még nem is veszett el számára.

Gondoljuk meg: az ajtó n itva van, Thalia halás családó; megrő gyermekek szívesen fogadja vissza ölebe. Még becézgeti is, tudja hogy a hallgatás alatt sokat kellett szenvedni. Legalább egyszer-kétszer megnyílik előtte a szim s látja az újjongást, a lámpák zavaros fényében a feléje tárt tapsoló kezeket . . .

Boldogság a jegyes párnák!

(g. z.)

A kaszinó estélye.

Április 14-én lesz az a fényesnek ígerekő estély a kaszinóban, melyről már hetek óta beszélnek a városban. A rendezőbizottság most már végképen megállapította a kaszinó estély műsorát. A végleges műsor a következő: Nyitány, előadja a Magyar testvérek zenekara. Prolog. Irta és szavalja Dr. Tüdös János. Zongorasám. Előadja Berger Mórne urnó. Felolvasás. Irta es tartja: Dr. Szücs Miklós kir. törvényszéki elnök. Hegedűszám. Játssza: Gróf Csáky Szell Marianna urnó zongorakísérettel. A műsor lefolyása után társasvácsora s ezt követőleg tánc lesz.

A debreceni zeneegylet.

A debreceni zeneegylet újra alakult, megnyerte elnökévé K e n é z y Gyula dr. akinek neve es a művészet irant érzett szeretete biztosítja az egylet egészséges fejlődését. A zeneegylet tagja lehet, minden művelt es illemes magaviseletű egyen. — Alapító tagja lehet az egyletnek, aki egyszer s mindenkorra 50 koronát, partoló tag, aki évenként 4 koronát fizet. Eddig a következő partoló tagok irták alá a kibocsátott ivateket: Csucsy István, Benes Géza, Benes Gyula, Márkus Jenő, Blattner Gyula, Kontsek Géza, Kovács Károly, Németi József, Özv. Laposy Ferencné urnó, Molnár Károly, Várady Károly, Konez Akos, Kovács József, Halász Ignác, Neumann cég, Saitz Sándor, Szabó Kálmán (aljegyző), Német András, Bereczky Lajos, Medgyaszay Sándor, Dr. K. Szalay Bela, Leleszi Kovács Sándor, Mihalovics Jenő, Muraközy László, Péter Pál, Hauer Bertalan, Kontsek Kornél, Lestyán Adorján, Boezán Elemer, Körner Adolf, Kiss Albert,

Lamprecht Frigyes, Kiss Péter, Dicsöfi József, Dianiska A., D o b i e c z k y S á n d o r, ifj. Schwarcz Vilmos, Tóth István, Komlóssy Arthur, Roncsik Lajos. Működő tagokul jelentkeztek: Hunyadi János, Nillasi Sándor, Bakos Kálmán, Dóczy Bertalan, Bogdán J., Nemez Antal Tóth István Daróczy Ambrus, Lengyel József, Schwarcz Sámuel, Fekete József, Posak Ferenc, Bekési István, Nagy József, Csucsy István, Wölk Ferenc, Major János. A zeneegylet legközelebb megalakul s megválasztja az igazgatóságot. Az elnök mellett mint titkár L ő w József, a „Debrecen” s. szerkesztője működik.

Eljegyzés.

G u t t m a n n Sándor h-szoboszlói kereskedő eljegyezte Berger Irén kisaszszonyt Kabáról.

Figyelmeztetés.

A szülők es gyámok emlékeztetébe hozatik, hogy a fiúmei hadtengerészeti es a közös katonai akadémiába, valamint a katonatiszti árvák nevelő intézeteibe s a honvédségi főreáliskolába es a Ludovika Akadémiába felvételre kitűzött pályázati véghatáridő f. évi május hó 15 én lejár s ezért a szükséges okmányok beszerzésével es a kérvények benyújtásával siessenek. Felvilágosítást ad a városi tanács katonai es illetékesi ügyosztálya.

Kutya által megmárt gyermekek.

A rendőrség mindent elkövet, hogy a város közönségét megszabadítsa az utóbbi időben annyira elszaporodott gyanus, kóbor ebektől. Azonban a hatóság óvintézkedése hiabavaló, ha a város közönsége nem igyekszik a rendőrséget támogatva segíteni a bajon. Napról napra megújulnak a kutyák okozta marási esetek. Tegnap este is könnyen végzetessé válható baleset történt az Arany János utca 62 számú házban. Horog Géza komédiás kutyája támadta meg az udvaron játszadozó gyermekeket. Az összefutott háznép csak nagy nehezen bírta elűzpi a feldühösödött állatot, mely két kis leány lábán súlyos sebeket ejtett. A gyermekek szülei Dr. Rózsa Lajos orvossal vizsgáltatták meg a kutya által ejtett sebeket, egyttal jelentést tettek a kutya tulajdonosa Horog Géza komédiás ellen a rendőrségnek. A rendőrség intézkedésére megvizsgálják a kutyát, hogy nincs e veszettségben, egyben a tulajdonos ellen megindította a hivatalos eljárást.

Öngyilkos 14 éves fiu.

Egy 14 éves gyermek lett öngyilkossá tegnap délután a Halápon. Nem bírta az árvaságot elviselni. Édes apja N a g y István ladányi gazdaember hosszas betegeskedés után elhunyt. Hátrahagyta nagybeteg feleségét es 14 éves Józsi nevű fiát.

Tegnap aztán az édes anyja állapota is rosszabbra fordult. A fiu hosszú ideig ott ült betegágyánál, majd hirtelen elhatározással kiment a szobából.

Egy félóra múlva a kamarába akadtak rá. Egy kötelen függött élettelenül. Mikor levágták még élt, de félóra múlva kiszívott Ma fogják temetni a közkörházból.

A gazdasági egyesület közgyűlése.

A debreceni gazdasági egyesület f. hó 24-én délelőtt 10 órakor tartotta meg évzáró közgyűlését a városháza nagytanácsstermében Váczy János elnöke alatt. Az egyesület tagjai szép számmal jelentek meg. Az évi mérleg előterjesztésén, az a közgyűlés által minden pontjában elfogadtatott. — A számvizsgáló bizottság által felülvizsgált 1900. évi pénztári jelentés és számadás pontonként tárgyalatván, elfogadtatott s a felmentvény a közgyűlés által megadott. Elfogadtatott az 1901. évi költségeloirányzat és az 1901. évi munka-programm. Az egyesület által f. évben is a Hortobágy pusztán rendeztetik a tenyészlo bíralat és díjazás június hó 9-én. A tanulmányi kirándulások ez évben a gazdasági tanintézet pallagi gazdaságában rendeztetik havonként, hogy a gazda közönség közvetlen tapasztalat utján győződhessenek meg egy teljes gazdasági évről munkalatairól. — Hogy pedig a lotenyészes ne csak a tenyész anyag kiállítás elbírása és díjazása, hanem a lö-állományának hasznosítás tekintetében bemutatni által is előbb vitessék, kimondja a közgyűlés, hogy a f. évben a város belterületén a lövőterületen fog rendezni ügétő versenyt.

Tudomásul veszi a közgyűlés, hogy néhai Steinfeld Mihály 5000 koronás alapítványát befizetése iránt a városi árvaszék az örökös gyámját utasította. Elhatározza végül a közgyűlés, hogy a városi tanács ujlag felkeressék, az erdősegi legeltetési tilalom és erdősegi kaszáltatás iránt az elmúlt évben benyújtott előterjesztés tárgyában erdősegi intézkedés tételére. Az egyesület vagyoni állapotát kitüntető pénztári jelentésből felemlítjük, hogy az egyesület 1900. évi bevétele: 3997 kor. 9 fillér, kiadása 3645 kor. 30 fillér volt. Az egyesület vagyonja 1900. év december 31-én 23672 kor. 45 fillér volt. Taglétszáma: alapító 85, évdíjas 208, tiszteletbeli 21. Együtt; 314.

A Debreceni munkás dalegylet

f. évi husvét másod napján az „Arany Bika” dísztermében tartja dalestélyét. A fáradhatatlan és körültekintő rendezőség mindent elkövet, hogy vendégei kellemes élvezetben részesüljenek. A meghívók a napokban küldetnek szét.

Az ügyvédi kamara közgyűlése.

Tegnap délelőtt tartotta debreceni ügyvédi kamara közgyűlést Márk Endre elnöke alatt. Az ülésen — melyen a tagok nagy számmal voltak képviselve — a legfontosabb tárgy az igazságügyminiszterhez beterjesztés évi jelentés tárgyalása volt.

Az évi jelentésből kitűnik, hogy a kamarának az elmúlt évben 229 ügyvéd és 74 ügyvédjelölt tagja volt.

Az évi jelentés nem hagyja érintetlenül az ügyvédi rendtartásról szóló törvény reformját s kijelenti, hogy „nem akar ugyan még a szabad verseny felett páleát törni, de mégis inkább látszik a kar érdekeit megóvni ugy anyagi, mint erkölcsi tekintetben a numerus clauzus elve.”

A jogi szakoktatás reformját a vidéki jogakadémiák felkarolásával kívánja szabályoztatni s felhívja évi jelentésében a miniszter figyelmét egy Debrecenben létesítendő egyetemre.

Hosszasabban foglalkozik a jelentés ama szakással, hogy a járásbíróknál egy-egy órára 40-40 tárgyalást is kitűznek s ilyenkor csak halasztásokkal lehet az ügyek nagy részét elintézni, mely a feleknek, kik legtöbb esetben tanukat is hoznak el magukkal, nagy költséget okoz.

Kikél a jelzalog forgalmi intézetek ellen, melyek — állítása szerint — a tudatlan emberek kizsákmányolására vannak hivatva. Az ilyen írtéseket hatósági ellenőrzés alá kívánja helyeztetni.

Majd áttér a jelentés a bíróságokra s a bírói fizetés javítására. A kamara területén működő bíróságokról csak dicsérettel emlékezik meg. A debreceni törvényszéknél példás rend uralkodik, a bírák tevékenysége túlhaladja a kötelességszerű mértéket. A jelentés föltétlenül szükségesnek tartja azonban egy a bírói állás, rendszeresítését. Szükséges egyúttal a telekkönyvi kezelő személyzet szaporítása és egy külön vidéki járásbíróóság felállítása is.

A közgyűlés némi módosítások után egész terjedelmében elfogadta az évi jelentést.

A zárszámadás és költségvetés letárgyalása után az ügyrend módosítását tartalmazó választmányi javaslat tárgyalásába fogott a közgyűlés, de ennek befejezését az idő előrehaladottsága miatt a ma délelőtt 10 órakor folytatódólagosan tartandó közgyűlésre kellett halasztani.

A közgyűlés déli 1 órakor ért véget.

Felolvasó és zeneestély Hajdu-Böszörményben

A hajduböszörményi ifjuság folyó hó 30-án tartja befejezését felolvasó estélyeinek.

Ezen befejező felolvasó estélyen kiváló zenei tehetséggel megáldott kis Veszprémy Andor is szerepelni fog. A mi pedig a programot illeti a következő sorrendben van megállapítva:

1. Felolvasás, tartja Marschalkó Gusztáv tanár ur. 2. Szavaltat, tartja Kopaecsek József ur. 3. Egy kis baleset. Dialog Gabányitól (színpadon) Mérey Anna k. a. és Keeskemény Lajos ur. 4. Gounod D. Alárd, Faust ábránd, hegedűn előadja Veszprémy Andor, zongorán kíséri Galánffy Ágnes k. a. 5. Felolvasás, tartja Lévay Imre ur. Ezzel a felolvasások cyclosa véget ér. A felolvasásokról általában következő számban bővebben fogunk megemlíkezni.

A Dalegylet közgyűlése.

A „Debreceni Dalegylet” által 1901. évi márczius hó 31-án, vasárnap délután 3 órakor, az „Ipartestület kis tanácsstermében (Simonfy-u. 1. sz. 1. emelet, 2-ik lépcső) tartja évi rendes közgyűlését. A közgyűlés térgyűlése a következő: Évi jelentés Számvizsgálók jelentése. Költségeloirányzat megállapítása. Indítványok. Tisztujtás.

Örüljetekek rezervisták!

A hadügyminiszterium elismerésre érdemes, jóindulatu rendeletet adott ki. — Eddig az volt a szokásban, hogy a tartalékosok és póttartalékosoknak, akarmilyen messze is voltak a hadkiegészítő területüktől, fegyvergyakorlatra megis oda kellett bevonulniok. Így aztán megesezt, hogy 14 napi fegyvergyakorlatra nagyon messze kellett elutazni a szegény embernek, ha a kenyérkeresete elvitte őt az ezredő tájékaról. Volt ugyanis egy paragrafus, hogy a ki az ezredének kerületéből 150 kilométeren túl lakik, folyamodhatik, hogy a fegyvergyakorlatot másutt szolgálja le, de erről igen kevesen tudtak. — A hadügyminiszter elrendelte tehát, hogy a hadkiegészítő területektől távollevő vagy nem állandóan ott

lakó tartalékosokat hivatalból helyezték át ahhoz a csapattesthez, amelynek területén lakik. Nem állandóan ott lakónak azt a tartalékosot tekintik, aki legalább két éve a hadkiegészítő területen kívül lakik. Az áthelyezést az idén december 31-én hajtják végre s azontul minden esztendő október 1-én.

Elhunyt vendéglős.

Vilmos Lajos, évekkal előtt Debrecen legnépszerűbb vendéglőse szombat este meghalt. Két nap előtt szélhűdés érte a piacot, a honnan kocsin vitték lakására. Csakhamar elvesztette eszméletét s nem is nyerte többé vissza. Két nap mulva, tegnap estefelé örökálmra hunyta le szemeit. Vilmos Lajos 47 évet élt. Temetése ma délután lesz a Burgondia-utcai gyászos háztól a róm. kath. egyház szertartása szerint.

Köszönetnyilvánítás.

Felejthetetlen jó férjem, s a legjobb családapám Medgyaszai Sándor temetése alkalmával az ott megjelent jó barátaink, és kartársaink, kik fájó szívünk keservét részvéteikkel enyhítem igyekeztek, ez uton mondok szívből jövő köszönetet, özv. Medgyaszay Sándorné gyermekei nevében is.

Dongó.

Új címképpel s új illusztrációkkal jelent meg a Dongó szombati száma Székely Imre szerkesztésében. A szép és művészi kivitelű illusztrációk becsületére vállanak a lap kiadóhivatalának. Szellemi része is jól megállja helyét. Számos mulatságos s ötleletes dolgot találunk a jól szerkesztett lapban.

Köszönet és nyilvános nyugtató.

Az iparos tanonciskola jutalmazási öszeghez kegyes adományokkal járultak: S e r l i Ede ur az építető iparosok alapítványának az iparos tanonciskolát illető kamatrészletéből 25 k. 72 fillért, Boros Ferencz ev. ref. tanító ur 50 k, a „Debreceni első takarékpénztár” 2 drb. 10 koronás arany, Horváth és Biczó építő urak 12 k., Kovaliczky Antal ur főreálisk. tanár 3 k. A szegény tanulók rajz eszközökkel ellátára a „Debreceni első Takarékpénztár” ez é v b e n i s k ü l d e t t 60 koronát. Fogadják az adakozók a jutalmazandók és a szegény iparos tanulók, valamint az iparos tanonciskola felügyelő bizottsága nevében hálás köszönetemet. Dócy Gedeon, ip. tanoncisk. igazgató.

Orosz írók — az orosz brutalitások ellen.

A Párizsban élő orosz írók felhívat küldtek a világ összes lapjaihoz, kérve, hogy tegyék közzé az orosz rendőrség brutalitását amely leirhatatlan. — A mult héten a legdühösebb módon nekikilovagoltak a védtelen népnek, gyermekeket leányokat letiporva, éles töltéssel lőttek a nép közzé, végre kancsukával verték szét a néptömeget. Hogy a sajtó felszólalása használ-e valamit, az erősen problematikus.

Köszönet.

A „Debreceni első Takarékpénztár“ és az „István“ gőzmalom tek. igazgatóságainak alulírottak ez uton is hálás köszönetünket nyilvánítjuk azon nemeslelkű adományért, midőn együtünknek 20 20, összesen 40 koronát kegyeskedtek adományozni. A „Debreceni munkásdalegylet“ választmánya nevében Horvay Lajos egyt. elnök, Polster Adolf penztárnok.

Tavaszi 1901. Mélyen tisztelt vevőimet és a n. é. közönséget van szerencsém ezenel értesíteni, hogy a tavaszi férfi divat u. donságok megérkeztek. Kiváló tisztelettel Fekete János Debrecen, Ióter Kistemplom mellett.

A Kereskedelmi Csarnok hangversenye.

Debrecen, mártius 25.

A Kereskedelmi Csarnok multság rendező bizottsága ismét fenyesen kitélt magáért a szombat esti hangverseny ügyes rendezésével. A tegnapi hangverseny méltan emelkedik ki az eddig rendezettek közül ugy érdekességénél, mint sikerült voltánál fogva. Pólonyi Elemer zongora művészen kívül mind helybeli műkedvelők szerepeltek ugyan a programban, az egyes számok megis jóval felülmúltak a műkedvelők sablonos ének-, zene illetve szavaiati produkcióit.

A közönség teljesen megítélte a termet és lelkesen tapsolt az egyes szereplőknek.

Első sorban a hölgy szereplőkről emlékezzünk meg köztük elsőnek Engel Irénről. Minden elfoglaltság és a műkedvelőkkel szemben rendesen tanúsított elnevezés mellett irhatjuk róla, hogy énekeivel — melyet Márkus Irén kísért ügyesen zongorán — elragadta ugy a műtört mint a halikus hallgatót. Kedves megjelenése és lágyan esengő, behelző hangja megerdemelte a zajos tapsokat, melyekkel a közönség ének számanak többszöri megismétlését provokálta.

Goldstein Jolánka a Csarnokbeli villanyos ventilatornak nem éppen diszert kísérte mellett adta elő Makai Emil „Szerenád“ című monológját. Ugy előadása, mint a monológban előforduló nepszavak éneklése mellett voltak a kisasszony regébbi általánosan kedvel szereplése ez.

Biederman Frida Rácz Károly kísérte mellett énekel szepen, hatásosan, néhány magyar nótát a közönség nagy élvezetere.

Csak énekszámainak megismétlése után léphetett a pódiumra Vardi Honka, ki egy komoly és egy vig költemény elszaválásával adta tanjait tehetségének. Szepen, átgondolva szavaltá Pázmány lovagot és jökedvre hangolta a hallgatókat. Vörösmarty „Petike“ - jének elmondásával. — Az ő szereplése is egyik fenyőpontja volt az estnek.

Az elsorolt női szereplőkön kívül az országzerte ösmert zongora művész, Pólonyi Elemer produkálta fenyés, banulatra méltó tehetséget két számban. Bar utolsónak emlékezzünk meg a műsor első számáról, készséggel ösmertük el, hogy a Denev Arthur hegedűjátéka — Dr. Löfkovics Martonne urnő zongora kísérte mellett — méltó volt a sikerült estély megnyitására.

A hangversenyt vacsora, azt pedig jó kedvű tánc követte, a mely utóbbi reggelig tartott. A műkedvelő szereplők és a meglegedett hallgatók tánca perdültek és jökedvően fejeztek be a Csarnok egyik legsiker-

rűtebb multságát, mely után méltó kíváncsi várakozással nézünk a legközelebbi estély elé, melylyel a buzgó rendezőség a Csarnok közönségét meglepi.

Don.

A téli szakirányu tanfolyam vizsgái.

Debrecen, márc. 25.

A községi jeleggel bíró s egyedül Debrecen sz. kir. város által, a polgárság minden megterhelhetése nélkül fenntartott alsó fokú iparos tanonciskola téli szakirányu tanfolyamának osztályaiban, a tegnapi — vasárnap tartottak meg a szakrajzból évszázó vizsgáit.

A legnagyobb meglepetéssel kellett konstatahunk azt, hogy iparosaink megdöbbentő részvételése mellett folyt be az ács és kőműves tanulók eredményekben gazdag és tanulságos vizsgája, mert nemcsak az érdekelte építőmesterek tündököltek távolítottakkal, hanem az iskola előgyelő bizottságának elnökén kívül, annak egyetlen tagja sem jelent meg, aminek következtében volt olyan osztály is, melyben a jutalmakat, az illető tanár volt kénytelen kiosztani.

Az elsőfoku iparhatóság, az ipartestület, az iparkamara, az iparhatósági megbízottak, a kőműves és ács ipartársulatok a kir. iparfelügyelőség, a nemes város tanácsa által jelenléttel kötelezettsége mellett kiküldött menőki hivatal, az iparos kör, az iparos ifjuság önképzőkörének egyetlen tagja sem erdemesítette arra ezen intézményt, hogy annak vizsgájan részt vegyen, vagy talán tudomással sem bírtak arról?

A délelőtti vizsgálaton megjelent egy építő- és egy asztalos iparos, meg a felügyelőbizottság elnöke, a délután a kir. tanfelügyelő és egy asztalos iparos.

E meg nem meggyarazható indolentia, azon ifjuság törekvése iránt, mely hivatva leendő a város és közel s távoli vidékek építészete terén maradandó alkotásokat teremtani; hivatva leendő a tarsadalmi élet terén az őt megillető és a folyton fokozódó igényeknek megfelelő elsőrendű szerepet játszani; hivatva leendő, mint közgazdasági első helyen álló tényezőnek városunk s általa az egész nemzet anyagi jólétének megteremtésében első szerepet játszani, aidozatokat hozni s a folyton nehezödő terheket viselni, ily alakban való nyilvánulása oly szomorú jelenség, mely az oly sokat és fenyen hangoztatott frázist: fejlesszük a hazai ipart és partoljuk hazai iparosainkat, nem előre, hanem a végromlás örményébe jut.

Kiktől nyerjen ez az ifjuság buzdítást, pályája iránti lelkesedést arra a nagy munkára, mely hivatva lenne a jövő iparos kontigensének az előre haladásra az alapot megvetni, ha a mesterek, a kik közvetlen érdekelve vannak, ha a szülők, a fenntarthatóságok, a felügyeletet és bíraskodást gyakorló hivatalos és erkölcsi testületek tagjai meg annyit sem tesznek meg, hogy egy évben egyszer meggyőződést szerezzenek arról valyon az az iskola, melynek fenntartására semmi aidozatot nem adnak, valyon az a tanár a ki velük küzd, miként teljesítették hivatásukat azon a terén, mely egy egész nemzet anyagi felvirágzását rejti magában?

De nem folytatom tovább t. iparos-társaim, mert megvallom pirulva láttam egy magam ott, a hol — bizony mondom — oly dolgokat láttam, s oly feleleteket hallottam, hogy nem szegyenem bevallani igen sokan vagunk mesterségünkre büszke iparosok; a kik magunk is tanulhattunk volna.

Az oly sok oldalról elfoglalt hatóságok tagjait a közöny vadja alól felmenteni részben az elfoglaltságukra való hivatkozás, de minket t. iparos társaim e közöny és rideg tartózkodás súlyos és megbélyegző vadja s következményei alól nem menthet fel semmi, mert ha magunk tanúsítunk közönyt, azok iránt, akiknek ügyes és szakavatott kezére lepton nyomon szükségünk van, miként várjunk tőlük jó akaratot magunk es az ügy iránt, ha részvételünkkel megingatjuk a bennünk helyezett amugy is gyönge bizalmat.

Az iskola, a tanár legjobb akaratu törekvése is hajótörést szenved a mi indokolhatatlan közönyünk merev szirtjén, mert nekünk mestereknek, az iskolával és a tanárokkal együtt kell nevelni, oktathunk azt az iparos ifjuságot, a mely hivatva van a mustármaghoz hasonló magyar ipart, hatalmas és egy egész nemzet életképességét symbolizáló terebélyes fává nevelni.

Meglátszik rajtunk t. iparos társaim, hogy nem volt alkalmunk ily irányu s így vezetett iskolák falai között ismeretelüket gyarapíthatni, mert nines érzékünk iránta es rideg közönyünket — öszintéségem ne sértsen senkit — tudatlanságunk be nem ismerésének és maradiságunk leplevel törekszünk az előre törkövő ifjuság előtt takargatni.

Ez a tény.

Es a midőn beismerésem után, a melyly mintegy fölrázni akartam rideg közönyéből iparos társaimat, kérve kérem az iskola vezetőségét és a tanár akarat ne kedvetlenítse el a mi közönyünk őket, hanem továbbra is oly igaz, és hazafias lelkesedéssel teljesítsék kötelmeiket, mint eddig tettek s mentsek meg a jövő iparos nemzedéket.

Építő iparos.

Szurony és kasza.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet terve.

márc. 25.

Ezelőtt egy néhány esztendővel, mikor a jött-ment izgatók által felkajtott agrárszociálisztikus mozgolódás általános aratási sztrájkjal fenyegedett, végső remedium gyanánt azt tervezte a kormány, hogy a munkába állni vonakodó aratokat ideiglenesen szabadságolando katonákkal fogják helyettesíteni.

Szerencsére erre a végső szükségességközre akkor, se azóta nem volt szükség.

Most azonban az Erdélyi Gazdasági Egylet kérvénye folytan megint a törvényhozás elé kerül ez az idea. Ezuttal nines neki semmi kényszerjellege, célzata rendkívül békességes, fájdalom, a jelen viszonyok között bajosan valósítható.

Azt javasolja az Erdélyi Gazdasági Egylet, hogy a törvényhozás utasítsa a kormányt arra: mis erint az aratási munka tartamára szabadságolja a földműves leigényeséget, hadd végezze el otthon a betakarítást s aztán visszamehet megint az agyalbörbe.

Kétségtelen, hogy nálunk éppen a mezogazdasági munkától jelentékeny, nehezen pótolható munkaerőt von el az állandó hadsereg.

Az ebből eredő nemzetgazdasági veszteség, világos kár évenként sok millióra rug.

Ha tehát csupán ez a szempont lehetne az irányadó, akkor az erdélyi gazdák javaslatán két kézzel kellene kapnia a kormánynak s a törvényhozásnak.

Am ez csak az elméleti szempont, a gyakorlati pedig világszerte a hadseregé volt és marad, ki tudja, még meddig.

Ez a suprema lex alkuvástalan merevséggel ellene mond minden olyan kísérletnek, mely a legénység túlnyomó zömét legalább egy hónapi tartamra kiszakítja a katonai fegyelem és függelem kötelékéből.

Alig hisszük emélfogva, hogy ezen indítványnak lehessen valami praktikus fogantatja.

Valószínűnek tartjuk, hogy, a mivel a német pelda után már nálunk is régebben foglalkoznak az intéző katonai körök, a szolgálati időnek két évre való szállítása fog hovatovább előterbe ayomulni; a mi a magyar földmunkás életrendjében egészségesebb egyensúlyba hozná a szuronyt a kaszával.

Fáradtság a legesekélyebb megerőltetésnél.

A verszegénység nagyon elterjedt betegség, melyet a vér elégtelen mennyisége és minősége jellemez. A főokok, melyek a verszegénység állapotát előidézik, elégtelen táplálék, nem elegendő mozgás, de legfőképp zart, vagy romlott levegőben való tartózkodás. A verszegénységben szenvedő egyéneknek fako orok, szintelen ajakuk és foghuk van, szivdobogást, fejfájást, kábulási rohamokat észlelnek, folytonos bágyadság állapotában vannak és a legkisebb megerőltetés megakasztja lélegzetüket. Így szenvedett Heindl Terecz asszony is, házmesterné Münchenben, a Marienplatzon, verszegénységben és a Pink-labdaesoknak köszönhető gyógyulását. „53 éves vagyok és utóbbi időben rendkívül fáradtnak éreztem magamat, a legesekélyebb munka kifárasztott. Nem bírtam többé a lepesőkön feljárni anélkül, hogy többször ki ne pihenjem magam, anynyira előállt a lélegzetem. Ezenkívül égő fájdalmakat éreztem talpaimban, valamint a karok és labakban. Miután a Pink-labdaesok-

ról hallottam beszélni, melyek ismerőseim egyikének oly jót tettek, én is használtam ilyen és közölhetem önnel, hogy helyzetem azonnal jelentékenyen javult.”

Minthogy a verszegénység a vér elszegényedéséből származik, azt azonnal meg kell gazdagítani és újítani. De semmiféle szer sem alkalmas jobban ezen cél elérésére, mint a Pink-labdaesok. Ezek már a gyógyulások ozreit érték el és a vér leghatalmasabb megújító- és az idegek erősítő szerének tekintendők, kitűnőek verszegénység, sápkór, neurasthenia, általános gyengeség, rheuma ellen.

Kaphatók minden gyógyszerárban, valamint Ausztria-Magyarország főraktárában **Török József** gyógyszerárban **Budapest** **Király-utca 12 sz** dobozonként 1 frt 75 krért vagy 6 doboz 9 frtért.

CSARNOK.

A ki nem a szivére hallgat.

Társadalmi regény.

A „Debreczen” számára írta: **Vajda József.**

Folytatás.

Nem vagyok már semmi. (20)

„Ahhoz a nőhöz nincs jogod, az ott van, ahol én akarom és a hol én parancsolom. Többet is akarsz még tudni?”

„Most már követelem!”

„Micsoda, még követeled, ebatta indzsellérje, hát már így is tudsz? Nem mondom meg . . . vagy különben . . . ha kérsz és nem követelsz, megmondom, hogy Milánóban van.”

„Mért hagytad ott?”

„Mert nem szeretem, mert itt van az én csillagos egem” . . .

„Szentelen, gazember, sehonnai bitang! Ahoz a nőhöz nekem jogom van már most, mert barátnóm, a kivel együtt nőtünk fel és elhagyott nő, a kit csak azért vet el a férje, mert a pénzére szomjazott, hogy itt orgiákat rendezzen annak a kedvéért, akit néhány órával ez előtt a színpadon lát'am. Piha, undok jellem!”

Hideghkuty és Zephirina elképedtek ezékre a szavakra, mindenre el voltak készülve, csak ilyen nyílt támadásra, ily durva sértésre nem Ők csak azt akarták elérni ördögi tervükkel, hogy a jó fiut vérig bosszantsák, leitassák, aztán kidobassák. Mulatni akartak rajta, nevetni járatlanságán és élvezni magát emészto pulvkamérgét. Hideghkuty nagyon jól tudta, hogy Ottiliát fogja keresni, s hogy mennyire puff lesz, mikor annak a helyen egy isteni idegennöt fog találni: de ezt a fellepést még álmodni sem merté. Ő még gyermeknek hitte most is Gerót, s ime, s ime, mily bátor férfunak bizonyult! Nem is tudott szavaira felelni, csak idegesen kapott kardja után, de az nem volt ott, vagy az ő, vagy a Geró szerencsésjére.

Civíiben volt; most már nem kell hódítania!

„Ezért meg fogsz lakolni, ez vért kíván, melyben fürdeni akarok! Mersz e velem keztyüt váltani te földköstolgotó ürge?”

„Beestelen emberrel ki feleségét elüzi s stuprát tart — soha! De keresni fogom az alkalmat a bosszura! Most pedig el ebből a hüzsös légkörből” . . .

„Ha most rögtön el nem takarodol a szemeim elől gyáva, poltron ember, akkor látod e 10 körmöt, ezekkel ásom ki a szemeidet!”

Igy szólt a megvadult táncosnő Gidához, miután Geró elrohant.

„Nem bírtál megvédelmezni támadásai ellen, s a saját becsületedet is veszni hagytad. Ilyen embert kigunyolok, elüzöm magamtól!”

„De kérték edesem, én fölkeresem, s a hol ciótalálom, leütöm meggyilkolom!”

„Nem engedem — dobantott lábával a spanyol — mig én élek, ezt nem teszed! Azt a fiatal embert én fogom megvédeni, titkon követem, hogy ne tudjon rólam, de én minden lépését figyelemmel kísérem, mert bámulom és őszintén csodálom tiszta, romlatlan lelkét, de a te lelked olyan, mint a kormos fazék! Fizess, aztán kösd fel magad a legelső fára!”

Hideghkuty nem tehetett mást, mint engedelmeskedett, csak az utolsó parancsot nem teljesítette. Gyáva volt ő ahoz is! Ha a katonaságnál valaki kancsalul nézett rá, vagy a kutyája elől nem tért ki, rögtön párbajra terelte a dolgot, becsületén még a

szennynék árnyékát sem türte meg, s most nem képes bosszút állani azon, a ki szemébe vágja, hogy gazember, bitang!

— Folyt. köv. —

Nyílt-tér.

Orvosi körökben már rég ismert tény, hogy a

Ferencz József keserűviz

valamennyi hasonló vizet tartós hashajtó hatása és említésre méltó kellemes ízénél fogva, már kis adagban is tetemesen felülmúlja. Kérjünk határozottan **Ferencz József keserűvizet.**

Szükséges-e Önnek selyem

szövet, akkor forduljon

Grieder Adolf és Tsa, Zürich (Svájcz)

kir. udv. szállítók.

Union selyemszövet-gyárhoz.

Legnagyobb raktár menyasszonyi selyem szövetek, mint szintén legújabb mindennemű fehér, fekete és színes selyemszövetekben. Magánosoknak vám és posta díjmentesen legolcsóbb nagyban árak mellett. Mintak azonnal franco. Svajczba kétszeres levélportó szükséges (3.)

Szives tudomásul!

Saját termésű, tiszta

természetes ó-borok

Szent-Anna pusztá homoki szőlő telepünkről.

Literes palaczkokban:

Fehér asztali	80 fillér
Rizling	92 "
Veres asztali 98-ról	80 "
Veres Kadarka 98-ról	1.20 "
Asztali siller	70 "
Nagy burgundi siller	92 "

Palaczkokért 16 fillér letét.

Hordó számra való vételnél megfelelő engedmény.

Kaphatók a termelő

Szabó Lajos fiai czégnél

Debreczen, Tisza palota
valamint

Geréby Fülöp Utódai uraknál.

APRÓ HIRDETÉSEK.

10 szóig 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

Alig használt vetőgépek fel-tünő olesó árban 15, 17, 19, 21 sorosok Zaladrill, Schuttlevorth és Umrath-féle, előnyös fizetési feltételekkel. Cséplőgépek, szíjkerekek, vasajtók, vasrúcsok és kerítések Klein Jakabnál Piacz-u. 26. Nagytözsde udvarán.

Ugyanott legmagasabb napi árban veszek óeska vasat és minden fémét.

Szép bajusz nyerhető rövid időn a híres „Hajdusági pedrő” használatával. Egy doboz 40 fillér. Kapható Debreczenben Tóth Béla gyógyszerárában, valamint a készítő Grósz Nagy Ferencz gyógyszerésznél H.-Szoboszlón.

Gyarmathy János mészáros
Dégenfeld-tér 9 sz. (Csapó-u. sarok.) Husárak: I. rendű 50 kr. II. r. 44 kr. 1 kgr. rostélyos 5 szeletbe. Friss és füstölt sertés-hus napi folyó árnál 4 krral olesóbban. Vegyes hideg felvágott állandóan friss. Virsli és szavalede dbja 4 kr. Az üzlet reggel 6-tól este 8-ig nyitva Főútleth u. 29. (saját ház.) Itt a husarak: I. r. 48 kr. itt is mindenféle hentes cikkek kaphatók. Vendéglősöknek megfelelő árengedmény!

Nagy Block naptárak, rendkívül praktikusak 1901. évre 40 kr-ért kaphatók kiadóhivatalunkban.

A Kereskedelmi Betegsegélyző Egyletnek f. évi márczius hó 24-ére összehívott **rendes közgyűlése**

a megjelent tagok csekély száma következtében határozatképes nemlétén, emélfogva az alapszabályok 38 §-a értelmében a

meghirdetett napirend mellett

f. é. márczius hó 31-én, d. u. 3 órakor fog a Kereskedő Társulat palotájának dísztermében megtartatni.

A közgyűlés a megjelent tagok számára való tekintet nélkül határozatképes lesz.

Az elnökség.

Elsőrendű arankamentes, a m. kir. állami Vetőmagvizsgáló állomás által olomzárólt **lóhere és luczerna magot,**

továbbá eredeti északnémet kiválóan megbízható kipróbált kitűnő csiraképességű **Oberndorfi, vörös Mamuth és olajbogyó** alaku

répamagot,

jutányos áron ajánl

Holländer Adolf és fia cég

Debreczen, Piacz-uteza 28.

Tavaszi
és
nyári idényre

ajánlom
elsőrendű
férfi szabó üzletemet,

a hol is

valódi angol és scot szöveteim már megérkeztek, melynek megtekintésére ezennel meghívom a n. é. közönséget.

Modern angol szabászat. — Excellens munka.

Tisztelettel
Fényes Mór
férfi szabó
Debreczen, vármegyeház épület.

Vászon, készfahérmű, asztalnemű, ágyfelszerelési cikkek, butorszövet, függöny és szőnyegekkel álló

Menyasszonyi kelengyék

kitűnő minőség

és nagyválasztékban

jutányos áron

beszerezhető

Kunz József és Társa

cégnél, kistemplom bazár.

A Balaton Halászati Részv.-Társ.

Siófokon.

szállít Siófokról különféle módon készült

finoman pácolt hering-fajta halakat

4 literes hordóban, vagy bádog dobozban két koronáért. „Rollmopsz göngyölt heringet 2 k. 40 fillérért utánvéttel. Öt hordó vagy bádog doboz felüli vételnél 10% engedmény. Továbbá:

fogast, kristály kesonyában

1. 1. 2. 4. lit. dobozban
1.30, 2.—, 3.—, 5.— koronáért.

A Richter-féle
Horgony-Pain-Expeller

Liniment Capsici comp.

egy régi kipróbált házi szer, amely már több mint 30 év óta megbízható bedörzsölésű alkalmazatik közvényenél, csúznál és meghűlésnél. Intés. Silányabb utazatok miatt bevasarás or mindíg ügyelemmel legyünk a „Horgony” védjegyre és a „Richter” cégjegyzékre. 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban ügyszóiban minden gyógyszerárban kapható. Főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapest.

Richter F. Ad. és társa,
osász. és kir. udvari szállítók,
Rudolstadt.

Bóni gyártelep

és mezőgazdasági részv. társaság

ezelőtt Mandel Eduard és társai

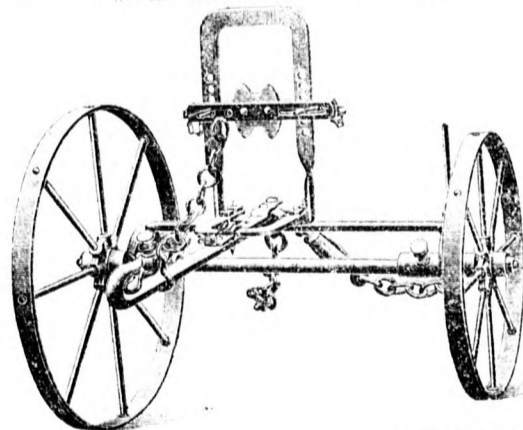
NYIRBATORBAN

ajánlja előnyösen ismert szabadalmazott

két-tengelyű „Bóni” eketaligait.

Megrendelhetők: Nyirbátorban fenti cégnél, Budapestben KANN és HELLER cégnél, valamint a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél.”

Más rendszerű eketaligák
jutányos áron átalakíthatóak.

Más rendszerű eketaligák
jutányos áron átalakíthatóak.

Graf Zselenski Róbert salánki uradalma
A salánki uradalom nyírvasvári gazdasága részére önk által szállított 14 db szab. állítható „Bóni” eketaliga rendkívül egyszerűen, tartós szerkezete és pillanatok alatt eszközölhető állíthatósága folytán kitűnően bevált.
Szíveskedjenek cseceseni gazdaságunk részére is további 18 db. állítható „Bóni” eketaligát kiszolgáltatni. Ercseves, 1900. febr. 8.
Kiváló tisztelettel Nagy József urad. intező.

Graf Károlyi Tibor uradalma.
Mintán szab. két-tengelyű „Bóni” eke taligák részére szerkezeteiről és tartósságáról hosszabb használat után meggyőződtem, kérem az uradalmi gazdaságok által a napokban beküldendő 70 db. Back-féle eketaligát a leggyorsabb idő alatt szab. „Bóni” eketaligává átalakíthatni.
Nyirbátor, 19. 6. jan. 24-én.

Tisztelettel
Nikolay Lajos
urad. tisztartó.